

**VALSTYBĖS ĮMONĖS ŽEMĖS ŪKIO DUOMENŲ CENTRO
GENERALINIS DIREKTORIUS**

**ĮSAKYMAS
DĖL GRŪDŲ IR ALIEJINIŲ AUGALŲ SĖKLŲ RINKOS STATISTINIO TYRIMO
METODIKOS PATVIRTINIMO**

2023 m. lapkričio 30 d. Nr. 1V- 700
Vilnius

Siekdamas įgyvendinti Europos statistikos praktikos kodekso 7-ąjį principą „Aukštos kokybės statistika turi būti grindžiama tinkama metodika“ ir atsižvelgdamas į 2023 m. rugsėjo 27 d. vykusio Valstybės duomenų agentūros Metodinės komisijos posėdžio nutarimą pritarti parengtam Grūdų ir aliejinių augalų sėklų rinkos statistinio tyrimo metodikos projektui,

t v i r t i n u Grūdų ir aliejinių augalų sėklų rinkos statistinio tyrimo metodiką (pridedama).

Administravimo departamento direktorė,
atliekanti generalinio direktoriaus funkcijas

Lina Zinkevičienė

Parengė
Aleksandras Savilionis

GRŪDŲ IR ALIEJINIŲ AUGALŲ SĖKLŲ RINKOS STATISTINIO TYRIMO METODIKA

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Grūdų ir aliejinių augalų sėklų rinkos statistinio tyrimo metodikoje (toliau – Metodika) nustatomi grūdų ir aliejinių augalų sėklų rinkos statistinio tyrimo (toliau – statistinis tyrimas) tikslai, išvardijami statistinį tyrimą reglamentuojantys teisės aktai, aprašomi statistinio tyrimo atlikimo metodai, apžvelgiamas statistinių duomenų surinkimas ir apdorojimas: statistinio tyrimo duomenų šaltiniai, surinkimo formos ir būdai, statistinių duomenų kokybės kontrolė, neatitiktųjų registravimas, duomenų įvedimas į Valstybės įmonės Žemės ūkio duomenų centro (toliau – ŽŪDC) administruojamą Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos informacinės sistemos (toliau – LŽŪMPRIS) Interaktyviąją duomenų įvesties sistemą (toliau – IDIS), jų apdorojimas ir koregavimas, statistinių rodiklių skaičiavimas ir rezultatų pateikimas naudotojams.

II SKYRIUS

STATISTINIO TYRIMO TIKSLAS

2. Statistinio tyrimo tikslas – rengti Lietuvos Respublikos ir Europos Sąjungos teisės aktuose nustatytą grūdų ir aliejinių augalų sėklų prekybos, perdirbimo ir atsargų, laikinojo saugojimo, grūdų ir aliejinių augalų sėklų produktų gamybos ir pardavimo, superkamų grūdų ir aliejinių augalų sėklų kokybės Lietuvoje, ryžių, derliaus nuėmimo eigos, iššalusių pasėlių plotų, rapsų ir jų produktų pardavimo statistinę informaciją.

3. Pagrindiniai statistinės informacijos naudotojai yra Valstybės duomenų agentūra, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, kitos valstybės ir savivaldybių institucijos ir mokslo įstaigos, Europos Komisija ir kitos tarptautinės institucijos, žiniasklaida, verslo subjektai ir visuomenė.

4. Tiriamasis laikotarpis ir (arba) periodiškumas: savaitė, mėnuo, pusmetis, metai.

III SKYRIUS

PAGRINDINĖS SĄVOKOS

5. Metodikoje naudojamos pagrindinės sąvokos:

5.1. **aliejinių augalų sėklų aliejingumas** – aliejaus kiekis sausojoje medžiagoje;

5.2. **respondentas** – fizinis asmuo arba juridinis asmuo, Lietuvoje registruotas užsienio įmonės filialas, kita organizacija ar jų padalinys, taip pat įmonių grupė ar jos dalis, teikiantys ar privalantys teikti statistinius duomenis oficialiąją statistiką tvarkančioms įstaigoms;

5.3. **ekologiškų grūdų ir aliejinių augalų sėklų prekybos ir perdirbimo įmonė ar ūkis** – sertifikavimo įstaigos sertifikuota įmonė ar ūkis, atitinkantys teisės aktų, reglamentuojančių ekologiškų žemės ūkio ir maisto produktų gamybą, reikalavimus, kurie superka iš sertifikuotų ekologinės gamybos ūkių ar kitų ekologinių tvarkymo ūkio subjektų ekologiškus grūdus ir (arba) aliejinių augalų sėklas ir (arba) jas parduoda, perdirba ir gamina rinkai tiekiamus gaminius;

5.4. **grūdinių ir aliejinių augalų augintojas** – ūkininkas ar kitas žemės ūkio veiklos subjektas, auginantis grūdus ir (arba) aliejinius augalus;

5.5. **grūdų baltymai** – džiovintas šalutinis grūdų gamybos produktas, gaunamas atskyrus krakmolą nuo baltyminės medžiagos;

5.6. **grūdų ir aliejinių augalų sėklų drėgnis** – grūdų ir (arba) aliejinių augalų sėklose esantis drėgmės kiekis masės procentais;

5.7. **grūdų ir aliejinių augalų sėklų laikinojo sandėliavimo įmonė** – įmonė, kuri iš javų ir (arba) aliejinių augalų sėklų augintojų priima sandėliuoti grūdus ir (arba) aliejinių augalų sėklas;

5.8. **grūdų ir aliejinių augalų sėklų perdirbimo įmonė** – įmonė, kuri superka iš grūdų ir (arba) aliejinių augalų augintojų grūdus ir (arba) aliejinių augalų sėklas, juos perdirba, iš jų gamina rinkai tiekiamus gaminius;

5.9. **grūdų šlapiasis glitimas** – iš kvietinių miltų tešlos išplovus krakmolą gaunama tąsi baltyminė medžiaga, kuri susidaro iš grūdų baltymų gliadino ir gliutenino frakcijų ir kurios kiekis išreiškiamas procentais;

5.10. **įmonė** – savo firmos vardą turintis ūkinis vienetas, įsteigtas įstatymų nustatyta tvarka tam tikrai komercinei-ūkinei veiklai. Įmonę sudaro medžiaginių-daiktinių, finansinių ir nematerialių aktyvų, jos teisių ir pareigų kompleksas. Įmonė, kaip teisės subjektas (įmonininkas), gali turėti juridinio asmens teises arba veikti kaip fizinis asmuo;

5.11. **kritimo skaičius** – grūdų kokybės rodiklis, išreiškiantis krakmolą skaidančių į cukrų fermentų amilazių aktyvumą;

5.12. **prekyba grūdais ir aliejinių augalų sėklomis** (toliau – prekyba) – veikla, apimanti grūdų ir (arba) aliejinių augalų sėklų supirkimą iš grūdų ir (arba) aliejinių augalų augintojų ir kitų vidaus rinkos subjektų, įvežimą iš Europos Sąjungos, kitų Europos ekonominės erdvės ar trečiųjų valstybių ir išvežimą iš jų, taip pat pardavimą vidaus rinkoje;

5.13. **ryžių perdirbimo ir prekybos įmonė** – įmonė, kuri superka, perdirba ir parduoda ryžius;

5.14. **sedimentacijos rodiklis** – apibendrinamasis miltų glitimo, teslos ir duonos savybių rodiklis;

5.15. **sveikų grūdų išeiga** – sveikų grūdų, likusių po apdorojimo (lukštų, sėlenų sluoksnio, skaldytų grūdų pašalinimo), procentas.

6. Kitos metodikoje naudojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos 7.3 papunktyje nurodytame teisės akte.

IV SKYRIUS

TEISINIS PAGRINDAS

7. Statistinį tyrimą reglamentuojantys teisės aktai:

7.1. 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1308/2013, kuriuo nustatomas bendras žemės ūkio produktų rinkų organizavimas ir panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 922/72, (EEB) Nr. 234/79, (EB) Nr. 1037/2001 ir (EB) Nr. 1234/2007, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2020 m. gruodžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2020/2220 su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2021 m. rugpjūčio 31 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) 2021/1928 2021 m. gruodžio 2 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/2117;

7.2. 2017 m. balandžio 20 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2017/1185, kuriuo nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamentų (ES) Nr. 1307/2013 ir (ES) Nr. 1308/2013 taikymo taisyklės dėl informacijos ir dokumentų teikimo Komisijai ir kuriuo iš dalies keičiami ir panaikinami keli Komisijos reglamentai, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2022 m. gegužės 19 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) 2022/791;

7.3. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2006 m. gruodžio 29 d. įsakymas [Nr. 3D-512](#) „Dėl Duomenų apie grūdus ir aliejinių augalų sėklas teikimo taisyklių patvirtinimo“.

8. Su statistiniu tyrimu susiję teisės aktai:

8.1. 2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 848/2018 dėl ekologinės gamybos ir ekologiškų produktų ženklinimo, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 834/2007, su visais pakeitimais;

8.2. Lietuvos Respublikos žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo 12 straipsnis;

8.3. Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos informacinės sistemos nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2004 m. balandžio 8 d. įsakymu Nr. 3D-156 „Dėl Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos informacinės sistemos nuostatų patvirtinimo“.

V SKYRIUS

TAIKOMI KLASIFIKATORIAI IR STANDARTAI

9. Statistiniame tyrime naudojamas Ekonominės veiklos rūšių klasifikatorius ([EVRK 2 red.](#)), patvirtintas Lietuvos statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės generalinio direktoriaus 2007 m. spalio 31 d. įsakymu Nr. DĮ-226 „Dėl Ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriaus patvirtinimo“.

10. Statistiniame tyrime naudojami [standartai](#):

10.1. Lietuvos standartas LST 1524:2019/P:2020-06 „Kviečiai. Supirkimo ir tiekimo reikalavimai“;

10.2. Lietuvos standartas LST 1580:2019/P:2020 „Rugiai. Supirkimo ir tiekimo reikalavimai“;

10.3. Lietuvos standartas LST 1797:2018 „Miežiai. Supirkimo ir tiekimo reikalavimai“;

10.4. Lietuvos standartas LST 1610:2016 „Avižos. Supirkimo ir tiekimo reikalavimai“;

10.5. Lietuvos standartas LST 1581:2019/P:2020 „Grikliai. Supirkimo ir tiekimo reikalavimai“;

10.6. Lietuvos standartas LST 1948:2019/P:2020 „Kvietrugiai. Supirkimo ir tiekimo reikalavimai“;

10.7. Lietuvos standartas LST 1954:2019/P:2020 „Kukurūzai. Supirkimo ir tiekimo reikalavimai“;

10.8. Lietuvos standartas LST 1513:2016 „Žirniai. Supirkimo ir tiekimo reikalavimai“;

10.9. Lietuvos standartas LST 1323:2016 „Aliejingosios sėklos. Rapsų ir rapsukų sėklos. Supirkimo ir tiekimo reikalavimai“.

VI SKYRIUS

TIRIAMOJI VISUMA, ELEMENTŲ APRĖPTIS, SKAIČIUOJAMI PARAMETRAI

11. Tiriamoji visuma:

11.1. grūdų ir aliejinių augalų sėklų prekybos ir perdirbimo įmonės;

11.2. grūdų ir aliejinių augalų sėklų laikinojo sandėliavimo įmonės;

11.3. grūdų ir aliejinių augalų sėklų produktų gamybos ir prekybos įmonės;

11.4. grūdinių ir aliejinių augalų augintojai;

11.5. ryžių perdirbimo ir prekybos įmonės.

12. Geografinė statistinio tyrimo aprėptis: statistinių rodiklių surinkimas apima visą Lietuvos Respublikos teritoriją.

13. Skaičiuojami parametrai:

13.1. grūdų ir aliejinių augalų sėklų prekybos kiekiai ir vertės, perdirbimo ir atsargų kiekiai, superkamų grūdų ir aliejinių augalų sėklų kokybė. Kiekis pateikiamas tonomis (t), vertė – eurai (EUR), drėgnis, baltymai, šlapiasis glitimas ir priemaišų kiekis – procentais (proc.), sedimentacijos rodiklis – mililitrais (ml), kritimo skaičius – sekundėmis (sek.);

13.2. grūdų ir aliejinių augalų sėklų laikinojo sandėliavimo kiekiai. Kiekis pateikiamas tonomis (t);

13.3. grūdų ir aliejinių augalų sėklų produktų gamybos ir pardavimo kiekiai ir vertės. Kiekis pateikiamas tonomis (t), vertė – eurai (EUR);

13.4. grūdinių ir aliejinių augalų nuimtas plotas, gautas derlius, augintojų sandėliuose laikomi grūdų ir aliejinių augalų sėklų kiekiai, žeminių pasėlių iššalę plotai. Plotas pateikiamas hektarais (ha), kiekis – tonomis (t);

13.5. ryžių atsargų kiekiai ir išeiga. Kiekis pateikiamas tonomis (t), išeiga – procentais (proc.).

VII SKYRIUS

TAIKOMI METODAI

14. Statistinis tyrimas atliekamas taikant šiuos metodus:

14.1. surenkant duomenis iš įmonių, kurios vykdo prekybą, perdirba ir priima laikinai sandėliuoti grūdus ir aliejinių augalų sėklas, atliekamas ištisinis statistinis tyrimas. Įmonių sąrašus kiekvienų metų pabaigoje ŽŪDC derina su Valstybės duomenų agentūros Žemės ūkio statistikos skyriumi;

14.2. surenkant duomenis iš grūdinių ir aliejinių augalų augintojų, kurie augina grūdinius ir aliejinius augalus, atliekamas nupjautinės imties statistinis tyrimas. Statistiniame tyrime dalyvauja grūdinių ir aliejinių augalų augintojai, kurie augina ≥ 50 ha grūdų ir aliejinių augalų. Javų ir (arba) aliejinių augalų augintojai, kurių javų ir aliejinių augalų pasėlių plotas ≥ 50 ha, ataskaitas teikia seniūnijoms arba savivaldybėms. ŽŪDC pateikiamos suvestinės seniūnijų ataskaitos. Deklaruotų pasėlių plotų sąrašas seniūnijoms talpinamas ŽŪDC Paraiškų priėmimo informacinėje sistemoje (PPIS).

VIII SKYRIUS

STATISTINIŲ DUOMENŲ ŠALTINIAI, DUOMENŲ SURINKIMAS IR APDOROJIMAS

15. Statistinio tyrimo duomenų šaltinis yra įmonių, vykdančių atitinkamą veiklą, bei į imtį (grūdinių ir aliejinių augalų augintojai, kurių grūdų ir aliejinių augalų pasėlių plotas ≥ 50 ha) patekusių grūdinių ir aliejinių augalų augintojų apklausos duomenys. Statistinį tyrimą atlieka ŽŪDC. Statistinis tyrimas atliekamas pagal respondentų užpildytų statistinių ataskaitų formų, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2006 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. 3D-512 [„Dėl Duomenų apie grūdus ir aliejinių augalų sėklas teikimo taisyklių patvirtinimo“](#) (toliau – Taisyklės), duomenis.

16. Grūdų ir aliejinių augalų sėklų prekybos ir perdirbimo įmonės duomenis pateikia užpildydamos:

16.1. Grūdų ir aliejinių augalų sėklų supirkimo savaitės statistinę ataskaitos formą [GS-1](#) (toliau – forma GS-1). Praėjusios savaitės duomenys apie grūdų ir aliejinių augalų sėklų supirkimo kiekius ir sumas (turimi iki antradienio 14 val.) pateikiami kas savaitę iki antradienio 14 val.;

16.2. Rapsų arba rapsukų sėklų ir jų produktų pardavimo savaitės statistinę ataskaitos formą [GS-11](#) (toliau – forma GS-11). Praėjusios savaitės duomenys apie rapsų arba rapsukų sėklų ir jų produktų pardavimo kiekius ir sumas (turimi iki antradienio 14 val.) pateikiami kas savaitę iki antradienio 14 val.;

16.3. Grūdų ir aliejinių augalų sėklų prekybos ir perdirbimo mėnesio statistinę ataskaitos formą [GS-2](#) (toliau – forma GS-2). Praėjusio mėnesio duomenys pateikiami kas mėnesį iki einamojo mėnesio 12 d.;

16.4. Superkamų grūdų ir aliejinių augalų sėklų kokybės periodinę statistinę ataskaitos formą [GS-6](#) (toliau – forma GS-6). Duomenys pateikiami du kartus per metus: laikotarpio nuo derliaus nuėmimo pradžios iki rugpjūčio 20 d. duomenys pateikiami iki rugpjūčio 20 d., o laikotarpio nuo rugpjūčio 20 d. iki rugsėjo 20 d. pateikiami iki rugsėjo 20 d.

17. Grūdų ir aliejinių augalų sėklų saugojimo įmonės duomenis pateikia užpildydamos grūdų ir aliejinių augalų sėklų laikinojo sandėliavimo mėnesio statistinę ataskaitos formą [GS-3](#) (toliau – forma GS-3). Praėjusio mėnesio duomenys pateikiami kas mėnesį iki einamojo mėnesio 12 d.

18. Grūdų ir aliejinių augalų sėklų perdirbimo įmonės duomenis pateikia užpildydamos produktų gamybos ir pardavimo mėnesio statistinę ataskaitos formą [GS-4](#) (toliau – forma GS-4). Praėjusio mėnesio duomenys pateikiami kas mėnesį iki einamojo mėnesio 12 d.

19. Rajonų savivaldybių administracijos seniūnijos duomenis pateikia užpildydamos:

19.1. Nuimto derliaus ir augintojų sandėliuose laikomų grūdų kiekių savaitinę ir pusmetinę statistinę ataskaitos formą [GS-5](#) (toliau – forma GS-5). Nuo rugpjūčio 10 d. iki rugsėjo 15 d. duomenys pateikiami iki kiekvieno penktadienio 12 val. už praėjusią savaitę. Vėliau iki sausio 15 d. pateikiami antrojo pusmečio duomenys, o iki liepos 15 d. pateikiami pirmojo pusmečio duomenys. Savivaldybės turi teikti suvestinę kiekvienos seniūnijos ataskaitą apie seniūnijos teritorijoje esančių grūdinių ir aliejinių augalų augintojų, kurių grūdų ir aliejinių augalų pasėlių plotas ≥ 50 ha, nuimtą derlių ir sandėliuose laikomus grūdų kiekius;

19.2. Žeminių pasėlių iššalimo metinę statistinę ataskaitos formą [GS-8](#) (toliau – forma GS-8). Duomenys pateikiami kartą per metus iki einamųjų metų balandžio 10 d. Savivaldybės turi teikti suvestinę kiekvienos seniūnijos ataskaitą apie seniūnijos teritorijoje esančių grūdinių ir aliejinių augalų augintojų, kurių grūdų ir aliejinių augalų pasėlių plotas ≥ 50 ha, iššalusius žeminių pasėlių plotus.

20. Ryžių perdirbimo ir prekybos įmonės duomenis pateikia užpildydamos ryžių atsargų mėnesio statistinę ataskaitos formą [GS-9](#) (toliau – forma GS-9). Praėjusio mėnesio duomenys pateikiami kas mėnesį iki einamojo mėnesio 12 d.

21. Statistinius duomenis savivaldybėms grūdinių ir aliejinių augalų augintojai, kurių grūdinių ir aliejinių augalų pasėlių plotas ≥ 50 ha, pagal patvirtintas ataskaitų formas gali pateikti telefonu, el. paštu ar atvykdami į savivaldybėse esančius žemės ūkio skyrius arba savivaldybės ar seniūnijos darbuotojui nuvykus pas augintoją.

22. Statistiniai duomenys ŽŪDC teikiami patvirtintose ataskaitų formose naudojant LŽŪMPRIS [IDIS](#). Nesant techninių galimybių duomenis pateikti per LŽŪMPRIS IDIS, jie teikiami elektroniniu paštu: grudai@zudc.lt, eko@zudc.lt.

IX SKYRIUS

STATISTINIŲ DUOMENŲ KOKYBĖS UŽTIKRINIMAS

23. Respondentų teikiamų duomenų pagrindu rengiamos, teikiamos kitoms institucijoms ir skelbiamos statistinės informacijos kokybė užtikrinama vadovaujantis ŽŪIKVC generalinio direktoriaus 2017 m. kovo 15 d. įsakymu Nr. 1V-54 „Dėl Statistinių duomenų Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos informacinei sistemai teikimo, patikros, tvarkymo, statistinės informacijos rengimo, teikimo Europos Komisijai, Eurostatui bei nacionalinėms institucijoms ir skelbimo procedūros aprašo tvirtinimo“ patvirtintu Statistinių duomenų Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos informacinei sistemai teikimo, patikros, tvarkymo, statistinės informacijos rengimo, teikimo Europos Komisijai, Eurostatui bei nacionalinėms institucijoms ir skelbimo procedūros aprašu, ŽŪIKVC generalinio direktoriaus 2018 m. birželio 1 d. įsakymu Nr. 1V-91 „Dėl Oficialiosios statistinės informacijos rengimo rizikos vertinimo metodikos tvirtinimo“ patvirtinta Oficialiosios statistinės informacijos rengimo rizikos vertinimo metodika, ŽŪDC generalinio direktoriaus 2023 m. birželio 9 d. įsakymu Nr. 1V-353 „Dėl Duomenų teikėjų, teikiančių duomenis Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos informacinei sistemai, patikros procedūros aprašo patvirtinimo“ patvirtintu respondentų, teikiančių duomenis Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos informacinei sistemai, patikros procedūros aprašu.

24. Respondentų pateiktų duomenų išsamumo ir patikimumo kontrolė yra atliekama tokiu būdu:

24.1. vykdant aritmetinę ir loginę duomenų įvedimo kontrolę bei naudojant IDIS įdiegtas automatizuotas priemones tikrinamos aritmetinės klaidos ir loginis atitinkamų statistinių rodiklių ryšys;

24.2. naudojant IDIS įdiegtas automatizuotas priemones respondento pateikti statistiniai duomenys yra lyginami su ankstesnio laikotarpio duomenimis ir registruojamos išsiskiriančios reikšmės;

24.3. nustačius netikslumų komunikuojama su respondentu ir atliekama neatitiktų priežasčių analizė;

24.4. respondentai pasikeitusius duomenis turi pateikti ŽŪDC Taisyklėse nustatyta tvarka.

25. IDIS yra saugoma duomenų koregavimo istorija. Duomenų įvedimo ir (ar) patikros metu nustatytas neatitiktis ir koregavimo veiksmus ŽŪDC registruoja Neatitikčių registravimo žurnale (Metodikos priedas).

26. Klaidos, pastebėtos paskelbtoje statistinėje informacijoje, nedelsiant ištaisomos ir apie jas informuojami naudotojai. Informacija leidiniuose koreguojama parengiant ir paskelbiant artimiausiame leidinio numeryje atitinkamo turinio informacinį pranešimą su patikslinta statistine informacija.

X SKYRIUS

STATISTINIŲ DUOMENŲ IR STATISTINĖS INFORMACIJOS KONFIDENCIALUMO UŽTIKRINIMAS

27. ŽŪDC užtikrina respondentų teikiamų duomenų konfidencialumą ir vientisumą vadovaudamasis Lietuvos Respublikos teisės aktais, ŽŪDC įdiegtomis priemonėmis pagal integruotos vadybos sistemos reikalavimus, 2017 m. balandžio 20 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 1185/2017, kuriuo nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamentų (ES) Nr. 1307/2013 ir (ES) Nr. 1308/2013 taikymo taisyklės dėl informacijos ir dokumentų teikimo Komisijai ir kuriuo iš dalies keičiami ir panaikinami keli Komisijos reglamentai su visais pakeitimais, ŽŪDC generalinio direktoriaus 2023 m. birželio 15 įsakymu Nr. 1V-367 „Dėl Valstybės įmonės Žemės ūkio duomenų centro informacijos saugumo politikos tvirtinimo“ ir kitais ŽŪIKVC dokumentais, reglamentuojančiais informacijos konfidencialumą ir vientisumą.

28. ŽŪDC teisės aktų nustatyta tvarka privalo saugoti ir tvarkyti respondentų apskaitą.

29. Respondentų pateikti duomenys LŽŪMPRIŠ duomenų bazėje saugomi teisės aktų nustatyta tvarka.

30. Respondentai privalo tvarkyti statistinių ataskaitų apskaitą ir jas saugoti 3 metus respondento nustatytoje laikmenose.

31. Už respondento rengiamų ir ŽŪDC teikiamų statistinių ataskaitų apskaitos tvarkymą atsako respondento vadovas arba jo įgaliotas asmuo.

32. Asmens duomenys tvarkomi ir jų saugumas užtikrinamas vadovaujantis 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas).

XI SKYRIUS

STATISTINIŲ DUOMENŲ KOREGAVIMAS IR PREVENGINIAI VEIKSMAI

33. Statistinio tyrimo duomenys gali būti koreguojami:

33.1. specialistui nustačius neatitiktį po pirminės pateiktų statistinių ataskaitų statistinių duomenų išsamumo ir patikimumo patikros;

33.2. respondentui aptikus klaidų ŽŪDC pateiktuose duomenyse arba pasikeitus apskaitos duomenims, privaloma apie tai informuoti ŽŪDC ir per 1 (vieną) mėnesį pateikti patikslintą atitinkamo laikotarpio statistinę ataskaitą;

33.3. specialistui nustačius neatitiktį per pakartotinę patikrą.

34. Pirminės statistinių duomenų patikros metu nustatęs neatitiktį specialistas privalo tą pačią dieną informuoti apie tai respondentą elektroniniu paštu arba telefonu ir nurodyti terminą patikslintai statistinei ataskaitai pateikti.

35. Respondentui pateikus patikslintą statistinę ataskaitą specialistas privalo dar kartą atlikti duomenų patikrą, pakoreguoti duomenis LŽŪMPRIS IDIS ir neatitiktį užregistruoti Neatitikčių registravimo žurnale.

36. LŽŪMPRIS IDIS yra saugoma duomenų koregavimo istorija.

37. Pakoregavus duomenis LŽŪMPRIS IDIS, informacija, paskelbta ŽŪDC interneto [svetainėje](#) ir statistiniuose leidiniuose, taip pat yra koreguojama (pateikiama naujausia statistinė informacija). Pakoreguota statistinė ataskaita Europos Komisijai siunčiama esant 10 ir daugiau procentų paklaidai.

38. Pasikartojant teikiamų statistinių duomenų neatitiktims specialistas gali inicijuoti patikrą įmonėje.

39. Vadovaujantis įrašais Neatitikčių registravimo žurnale, neatitiktį analizės rezultatais ir patikros rezultatais, planuojami prevenciniai veiksmai.

40. Už prevencinių veiksmų planavimą yra atsakingas ŽŪDC Rinkos informacijos ir ekonominės analizės skyriaus Grūdų ir aliejinių augalų sėklų sektoriaus darbuotojas.

XII SKYRIUS

STATISTINIŲ RODIKLIŲ SKAIČIAVIMO FORMULĖS IR JŲ PAAIŠKINIMAI

41. Iš surinktų formos GS-1 duomenų pagal grūdų ir aliejinių augalų sėklų pavadinimus susumuojami supirkimo kiekiai ir vertės ir skaičiuojamos vidutinės svertinės kainos:

$$V = \frac{I_1 + I_2 + \dots + I_n}{G_1 + G_2 + \dots + G_n}$$

čia: V – vidutinė (svertinė) kaina (EUR už t); I_1, I_2, I_n – supirktų grūdų vertės (EUR); G_1, G_2, G_n – grūdų kiekiai (t).

42. Iš surinktų formos GS-2 duomenų pagal grūdų ir aliejinių augalų sėklų pavadinimus susumuojami supirkimo, importo, pardavimo, perdirbimo, atsargų kiekiai (t) ir skaičiuojamos vidutinės svertinės kainos (EUR už t) (analogiškai kaip ir formos GS-1).

43. Iš surinktų formos GS-3 duomenų pagal grūdų ir aliejinių augalų sėklų pavadinimus susumuojami grūdų ir aliejinių augalų sėklų atsargų kiekiai (t) mėnesio pradžioje ir pabaigoje, priimtų laikinai saugoti ir iš laikinojo saugojimo išduotų grūdų ir aliejinių augalų sėklų kiekiai (t).

44. Iš surinktų formos GS-4 duomenų pagal grūdų ir aliejinių augalų sėklų produktų pavadinimus susumuojami pagaminti ir parduoti produktų kiekiai (t) ir skaičiuojamos vidutinės svertinės pardavimo kainos (EUR už t) (analogiškai kaip ir forma GS-1).

45. Iš surinktų formos GS-5 duomenų pagal grūdų ir aliejinių augalų sėklų pavadinimus apskaičiuojami:

– vidutinis derlingumas:

$$Y = \frac{D_1 + D_2 + \dots + D_n}{P_1 + P_2 + \dots + P_n}$$

čia: Y – vidutinis derlingumas (t iš ha); D_1, D_2, D_n – gautas derlius (t); P_1, P_2, P_n – nuimtas plotas (ha);

– nuimto grūdų ir aliejinių augalų sėklų ploto procentinė dalis:

$$N = \frac{(P_1 + P_2 + \dots + P_n) * 100\%}{E_1 + E_2 + \dots + E_n}$$

čia: N – nuimtas plotas (%); P_1, P_2, P_n – nuimtas plotas (ha); E_1, E_2, E_n – deklaruotas plotas (ha);

– sandėliuose laikomų grūdų kiekis:

$$VA = \frac{(VP_1 + VP_2 + \dots + VP_n) * (A_1 + A_2 + \dots + A_n)}{E_1 + E_2 + \dots + E_n}$$

čia: VA – atsargos, esančios augintojų, kurių grūdinių ir aliejinių augalų pasėlių plotas sudaro ≥ 50 ha, sandėliuose, (t); VP_1, VP_2, VP_n – augintojų, kurių grūdinių ir aliejinių augalų pasėlių plotas sudaro ≥ 50 ha, deklaruotas plotas (ha); A_1, A_2, A_n – formą GS-5 pateikusių augintojų grūdų atsargos (t); E_1, E_2, E_n – formą GS-5 pateikusių augintojų deklaruotas plotas (ha).

46. Iš surinktų formos GS-6 duomenų pagal superkamų grūdų ir aliejinių augalų sėklų pavadinimus apskaičiuojami drėgnio (proc.), baltymų (proc.), šlapiojo glitimo (proc.), sedimentacijos rodiklio (ml), kritimo skaičiaus (sek.), bendro priemaišų kiekio (proc.), grūdinių priemaišų kiekio (proc.), šiukšlinių priemaišų kiekio (proc.) ir aliejinių augalų sėklų aliejingumo (proc.) aritmetiniai vidurkiai.

47. Iš surinktų formos GS-8 duomenų pagal grūdų ir aliejinių augalų sėklų pavadinimus apskaičiuojami iššalę pasėlių plotai (proc.).

48. Iš surinktų formos GS-9 duomenų pagal ryžių pavadinimus susumuojami ryžių atsargų kiekiai (t) ir vidutinės sveikų grūdų išeigos (proc.) aritmetiniai vidurkiai.

49. Iš surinktų formos GS-11 duomenų pagal rapsų arba rapsukų sėklų ir jų produktų pavadinimus susumuojami pardavimo kiekiai ir vertės ir skaičiuojamos vidutinės svertinės pardavimo kainos (EUR už t) (analogiškai kaip ir formos GS-1).

XIII SKYRIUS

NAUDOJAMOS KOMPIUTERIŲ PROGRAMOS

50. Tyrimui atlikti naudojama IDIS.

51. Duomenys analizuojami ir statistinė informacija rengiama naudojant „MS Excel“ programą.

XIV SKYRIUS

STATISTINĖS INFORMACIJOS SKLAIDA

52. Statistinė informacija skelbiama ŽŪDC statistinės informacijos skelbimo [kalendoriuje](#) nustatytais terminais ir nustatytose informacijos skelbimo vietose.

53. Statistinė informacija teikiama Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai, Europos Komisijai, valstybės duomenų agentūrai ir kitoms institucijoms Taisyklėse nustatyta tvarka.

54. Pagal formą GS-1:

54.1. kiekvieną savaitės trečiadienį iki 12 val. Briuselio laiku (pagal Komisijos reglamento (ES) Nr. 1185/2017 11 straipsnį) Europos Komisijai interneto [svetainėje](#) (naudojant ISAM formą 000544) pateikiamos vidutinės svertinės grūdų supirkimo (iš augintojų) kainos;

54.2. kiekvieną savaitės ketvirtadienį Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai perduodami grūdų ir aliejinių augalų sėklų supirkimo kiekiai ir kainos.

55. Pagal formą GS-2:

55.1. kiekvieną mėnesį iki mėnesio 25 d. (pagal Komisijos reglamento (ES) Nr. 1185/2017 12 straipsnį) Europos Komisijai interneto [svetainėje](#) (naudojant ISAM formas 000877, 000878 ir 000852) pateikiamos praėjusio mėnesio grūdų ir aliejinių augalų sėklų atsargos bei ankštinių augalų grūdų pardavimo kainos;

55.2. kiekvieną mėnesį (pagal suderintą kalendorių) Valstybės duomenų agentūrai pateikiama surinkta statistinė informacija apie grūdų ir aliejinių augalų sėklų supirkimo kiekius, vertes ir tos informacijos suvestinė ataskaita. Statistinės informacijos pateikimo Valstybės duomenų agentūrai grafikai kasmet atnaujinami;

55.3. kiekvieno mėnesio 20 d. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai pateikiama surinkta statistinė informacija apie grūdų ir aliejinių augalų sėklų supirkimo kiekius ir kainas, pardavimo, perdirbimo ir atsargų kiekius.

56. Pagal formą GS-3 kiekvieno mėnesio 20 d. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai pateikiama surinkta statistinė informacija apie grūdų ir aliejinių augalų sėklų, priimtų ir išduotų iš laikinojo saugojimo, taip pat atsargų kiekius.

57. Pagal formą GS-4 kiekvieno mėnesio 20 d. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai pateikiama surinkta statistinė informacija apie grūdų ir aliejinių augalų sėklų produktų gamybos, pardavimo kiekius ir pardavimo kainas.

58. Pagal formą GS-5 kiekvieną pirmadienį iki 12 val. (nuo rugpjūčio 10 d. iki rugsėjo 15 d.) ir kas pusmetį (vasario 15 d. ir rugpjūčio 15 d.) Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai pateikiami surinkti statistiniai duomenys apie derliaus nuėmimo eigą.

59. Pagal formą GS-6 du kartus per metus (rugpjūčio 30 d. ir rugsėjo 30 d.) Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai pateikiami surinkti grūdų ir aliejinių augalų sėklų kokybės rodikliai.

60. Pagal formą GS-8 vieną kartą per metus (iki balandžio 20 d.) Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai pateikiami surinkti statistiniai duomenys apie iššalusius žieminių pasėlių plotus.

61. Pagal formą GS-9 kiekviena mėnesį iki mėnesio 25 d. (pagal Komisijos reglamento (ES) Nr. 1185/2017 12 straipsnį) Europos Komisijai interneto [svetainėje](#) (naudojant ISAM formą 000406) pateikiama praėjusio mėnesio turimų ryžių atsargų deklaracija.

62. Pagal formą GS-11:

62.1. kiekvieną savaitės trečiadienį iki 12 val. Briuselio laiku (pagal Komisijos reglamento (ES) Nr. 1185/2017 11 straipsnį) Europos Komisijai interneto [svetainėje](#)

(naudojant ISAM formas 000850 ir 000750) pateikiamos vidutinės svertinės rapsų arba rapsukų sėklų ir jų produktų pardavimo kainos;

62.2. kiekvieną savaitės ketvirtadienį Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai perduodami rapsų arba rapsukų sėklų ir jų produktų pardavimo kiekiai ir kainos.

63. Vadovaujantis kasmet rengiamu ŽŪDC statistinės informacijos skelbimo kalendoriumi visa surinkta statistinė informacija skelbiama ŽŪDC administruojamose interneto svetainėse www.zudc.lt ir www.produktukainos.lt, oficialiajame informaciniame statistiniame leidinyje „AgroRINKA“, pusmetiniame statistiniame leidinyje „Lietuvos žemės ūkis. Faktai ir skaičiai“ ir Oficialiosios statistikos [portale](#).

64. Statistinė informacija teikiama pagal atskiras užklausas Lietuvos Respublikos teisės aktų ir ŽŪDC nustatyta tvarka.

XV SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

65. Pasikeitus Metodikoje nurodytiems teisės aktams, vadovaujamasi aktualiomis šių teisės aktų redakcijų nuostatomis.

(Neatitikčių registravimo žurnalo forma)

NEATITIKČIŲ REGISTRAVIMO ŽURNALAS

Eil. Nr.	Neatiktis			Koregavimo veiksmai			Prevencinis veiksmas ir priemonės	Pastabos
	Trumpas apibūdinimas	Nustatym o data	Atsakingo darbuotojo vardas, pavardė	Trumpas apibūdinimas	Atlikimo data	Atsakingo darbuotojo vardas, pavardė		